

جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسى ورتالىق كومىتەتىنىڭ پارتىيانىڭ 100 جىلدىق كۈرەسىنىڭ كەلەلى تابىستارى مەن تارىخى تاجىرىيەلەرى تۋرالى قارارى

(باسى 1 - بەتتە)

1935 - جىلى 1 - ايدا ورتالىق كومىتەت ساياسي بيۇروسى ۇزاق جورىق ۇستىدە رۇن - يي «ماجلىسن اشىپ، ماۋ زىدۇڭ جولداسنىڭ پارتيا ورتالىق كومىتەتى مەن قىزىل ارمىياداعى بانس- شىلىق ورنى ۇس جۇزىندىك جاقتان تۇرقانتىپ، ماۋ زىدۇڭ جولداسى باسۋى ۇاكىل ەتكەن ماركىستىك دۇرس لۇشىياننىڭ پارتيا ورتالىق كومىتەتىدەگى باسشىلىق ورنى تۇرقاننان باستا- دى، ماۋ زىدۇڭ جولداسى ۇيىقى ەتكەن پارتيانىڭ ۇيرىشى بۇن ورتالىق باشىلىق كوللەكتىۋى قالىپتاسا باستادى، پارتيا- نىڭ جۇڭگو توڭگەرىسىنىڭ ۇس جۇزىندىك ماسەلەلەرىن دەرەيس، وزىنە - ۇزى قوجايىن بولا وتىرىپ شەشۇنىڭ جاڭا كەزەگى باستالىپ، ەڭ حاۋىپتى كەزەڭدە پارتيانى قۇتقاردى، قىزىل ارميانى قۇتقاردى، جۇڭگو توڭگەرىسىن قۇتقاردى، سونداي- اق وسدان كەيىن پارتيا جاڭ گوتاۋدىڭ بولشەكتەۋ- شىلىگىن جەڭىپ، ۇزاق جورىقتى جەڭسىيەن ورنىداپ، جۇڭگو توڭگەرىسىنىڭ جاڭا جاعداين اشتى. مىنە، بۇل پارتيا تارىخىندا- عى ۇمىر مەن ۇلىم تاپتالماسقان بۇرىلىس ۇئويىنى بولپ تابىلا- دى.

جاپون شاپقىنشىلارنا قارسى سوعسى كەزەڭىندە، 18 - قىر- كۇبەك ۇاقىعاسىنان كەيىن، جۇڭگو مەن جاپونيانىڭ ۇلتتىق قايد- شىلمىى ەل نىشىندەگى تاپتىق قايشىلقنان بىرتىندەپ اسقىنىپ، باسۋى قايشىلققا اينالدى. جاپون يېپەريالىستەرى ەلمىزگە شاپ- قىنىلىق جاساۋىن جىيىلەتىپ، ۇلتتىق داغدارسى بۇرۇن بولپ كورىلمەگەن اۋىر ساتىتە، پارتيا جاپون شاپقىنشىلارنا قارسى قارۋلى كۇرەس تۇىن ەڭ الدىمەن بيبك ۇستاپ، جاپون شاپقىند- شىلارنا قارسى تۇرىپ، وتاندى جويىلۇدان قۇتقارۋ قوزعالىسن كەڭ كولەمدە ورىستەتىپ، شى - ان وقىعاسنىڭ بەيبىت جولمەن شەشلۇنە تۇرتكى بولپ، گومبىنداڭ مەن كوممۇنىستىك پارتيا- نىڭ تاغى دا سەلبەسىپ، نىتىماقتاسا جاپون شاپقىنشىلارنا قارسى تۇرۇۋن ىلگەرىلەتۇدە كەلەلى تارىخى رول اتقاردى. 7 - شىلدە وقىعاسىنان كەيىن، پارتيا جاپون شاپقىنشىلارنا قارسى دۇرسى ۇلتتىق بىرلىكساپ ساياساتىن جۇرگىزىپ، جاپون شاپقىنشىلارنا قارسى جالبى بەتىنىك سوعىس لۇشىياننا تاباندى بولپ، ۇزاققا سوزىلاتىن سوعىس سىندى سىتراتەگىيالىق باس باعىتتى جانە حالق- تىق سوعىس سىندى سىتراتەگىيالىق تاكىيكانى العا قويىپ جانە اتقا- رىپ، جاۋ ارتقى شەيبىندەگى كەڭ سوعىس مايدانى مەن جاپون شاپقىنشىلارنا قارسى بازالاردى اشىپ، 8 - ارميانىڭ، جاڭا 4 - ارميانىڭ، جاپون شاپقىنشىلارنا قارسى شىعسى سولئۇستىك بىر- لەسكەن ارمىياسنىڭ جانە جاپون شاپقىنشىلارنا قارسى باسقا حا- لىقتىق قارۋلى كۇشەردىڭ ەرىلكپەن سوعىسى جۇرگىزۇنە باس- شىلىق ەتىپ، جۇڭگو حالقىنىڭ جاپون شاپقىنشىلارنا قارسى سو- عىسىنىڭ ەڭ سوغى جەڭسىنە قول جەتىزگەنگە دەيىن بۇكىل ۇلتنىڭ جاپون شاپقىنشىلارنا قارسى جەڭسىنىڭ نەگىزگى سىرە- گىنە اينالدى. بۇل تايياۋ زاماننان بەرىكى جۇڭگو حالقى سىرتقى جاۋدىڭ شاپقىنشىلىغىنا قارسى تۇرۇدا نۇڭغەشى رەت بۇكىلدەي جەڭسىكە چىتكەن ۇلت ازاتتىق كۇرەسى ۇرى دۇنيە جۇزىلىك فاشىزمگە قارسى سوعىس جەڭسىنىڭ ماڭغزدى قۇرامداس بول- ىكى سانالدى.

ازاتتىق سوعىسى كەزەڭىندە، گومبىنداڭ كەرتارتپاشالارى شىمرىكبەستەن قوزاعان جالبى بەتىنىك شىكى سوعىسى الدىندا، پارتيا بارشا ارميا مەن حالققا باسشىلىق ەتىپ، بەلسەندى قورعا- نىستان بىرتىندەپ سىتراتەگىيالىق شاپۇىلعا ۇتوپ، لياۋشىن شايقا- سى، ۇاخيحاى شايقاسى، يىڭجىن شايقاسى سىندى ۇش ۇرى شايقاس پەن چاڭجياڭنان ۇتۇ شايقاسىندا جەڭسىكە چەتىپ، ورتا وڭتۇستىككە، باتىس سولئۇستىككە، باتىس وڭتۇستىككە جەڭسى- پەن جورىق جاساپ، گومبىنداڭ كەرتارتپاشىلارىنىڭ 8 مىلليون ادامدىق ارمىياسىن جويىپ، گومبىنداڭ كەرتارتيا ۇكىمەتىن قۇلاتىپ، يېپەريالىزم، فەودالىزم، بيۇروكرات كاپىتالىزم سىندى ۇش ۇلكەن تاۋدى اۋدارىپ تاستادى. پارتيا باسشىلىغىنداعى حالق ارمىياسى حالقىنىڭ قولداۋىندا، العان بەتىنەن قايتپايتىن ەرىك جىگەرەمەن قانىپەزەر جاۋمەن باسنى ۇباي تىگە كۇرەس جۇرگىزىپ، جاڭا دەموكراتىيالىق توڭگەرىستىڭ جەڭسىنە قول جەتكىزۇ جولىندا تارىخىي ەڭبەك ۇسىڭىردى.

توڭگەرىستىك كۇرەس بارىسىندا ماۋ زىدۇڭ جولداسى باسۋى ۇاكىل ەتكەن جۇڭگو كوممۇنىستەرى ماركىسىزم - لەنىنىزىمنىڭ نەگىزگى قاعىدارلارىن جۇڭگونىڭ ناقتى ۇسى جۇزىند- دىگىمگە ۇشتاستىرىپ، قاجىرلىلقپەن زىدەنىس جاساپ، وراسان زور قۇرباندىقتار بەرىپ تويتاعان دارا جاسامپازدىققا يە ۇير قىدىرۇ تاجىرىيەگە نازارباتلىق تۇجىرىم جاساپ، اۋىل - قىستاق ارقىلى قالانى قورشاۋعا اۋدىڭ، بىلىكتى قارۋلى كۇشپەن تارتىپ اۋدىڭ دۇرسى توڭگەرىستىك جولنى اشىپ، ماۋ زىدۇڭ پىدەيا- سن ورناتىپ، جاڭا دەموكراتىيالىق توڭگەرىستىڭ جەڭسىنە قول جەتكىزۇ ۇشىن دۇرس باعدار كورسەتىپ بەردى.

توڭگەرىستىك كۇرەس بارىسىندا پارتيا ايقىنقا تاباندى بولۇ، مۇراتنان اينىماۋ، اۋەلگى ماسقاتتى امالياتتا ايگىلەۋ، بورىش ارقىلاۋ، قۇرباندىق بەرۇدەن قورنىقاۋ، ەرىكپەن كۇرەس جۇرگىزۇ، پارتىباعا ادال بولۇ، حالقىنىڭ ۇمىتىن اقتاۋ سىندى پارتيا قۇرۇ ۇلى رۇخىن ساۋلەلەندىرىپ، پارتيا قۇرىلىسى ۇلى پىجەنەرباسىن اقتارىپ جانە ىلگەرىلەتىپ، پىدەيالىق جاقتان پارتيا قۇرۇ پرىنسىپىن باسا دارىپتەپ، دەموكراتىيالىق ورتالىقتاد- ىدىرۇ تۇزىمىنە تاباندى بولپ، نازارباتى امالياتپەن ۇشتاستىرۇعا، بۇقارامەن تىمىز بايلانىسى جاساۋعا، سىن جانە ۇوز - وزىنە سىن ايتۇعا تاباندى بولۇ سىندى ۇش ۇرى تاماشا سىتىلدى ورتاعا قويىپ، بىرلىكسىپ، قارۋلى كۇرەس، پارتيا قۇرىلىسى سىندى ۇش ۇلكەن اسىلدى قالىپاستىرىپ، بۇكىل ەل كولەمىندە كەڭ بۇقارالىق سىپات العان، پىدەيالىق جاقتا، ساياسي جاقتا، ۇيمىدىق جاقتا تولىق نىعايعان ماركىسىزدىك ساياسي پارتيا قۇرۇعا كۇش سالىدى. پارتيا 1942 - جىلدان باستاپ بۇكىل پارتىادا سىتىل دۇ-

رىستاۋ جۇرگىزىپ، وسى رەتكى ماركىسىزدىك پىدەيالىق تارىخىي قوزعالىسى وراسان زور تابىستارعا جەتتى. پارتيا «ۇيرقانشا تارىخىي ماسەلە تۋرالى قاراردى» جاساپ، بۇكىل پارتيانىڭ جۇڭگو توڭگەرىسىنىڭ نەگىزگى ماسەلەسى جونىندەگى تانىمىن بىرلىككە كەلتىردى. پارتيا 7 - قۇربىلتايى جاڭا دەموكراتىيالىق جاڭا جۇڭگو قۇرۇ ۇشىن، دۇرىس لۇشىيان، باعىت - ساياسات بەلگىلەپ، بۇكىل پارتيانى پىدەيالىق جاقتا، ساياسي جاقتا، ۇيمە- ىدق جاقتا بۇرىن بولپ كورمەگەن دارەجەدە بىرلىككە كەلتىر- دى جانە نىتىماقتاستىردى.

28 جىل قاندى شايقاس جۇرگىزۇ ارقىلى پارتيا حالققا باس- شىلىق ەتىپ، دەموكراتىيالىق پارتيا - تويتارى مەن پارتيا - تويتا جوق دەموكراتىاردىڭ بەلسەنە سەلبەسۇنىدە، 1949 - جىلى 10 - ايدىڭ 1 - كۇنى جۇڭخۇا حالق رەسپۇبلىكاسىنىڭ قۇرىلعاندىمەن جارىيالاپ، ۇلتنىڭ تاۋەلسىزدىگىن، حالقىنىڭ ازاتتىغىن جۇزەگە اسىرىپ، كونه جۇڭگونىڭ جارىتىلاي وتار، جارىنلاي فەودالدىق قوعامدىق تارىخىن تۇبەگەيلى اياقتاتتى، وتە از ساندى قاناۋشى- لار بارشا ەڭبەكشى حالقتى بىلەپ - توسىتىپ كەلگەن تارىختى تۇبەگەيلى اياقتاتتى، كونه جۇڭگونىڭ تورعايداي توزعان جاعدا- يىن ۇزىلدى - كەسىلدى اياقتانىپ، بەلدى ەلدەردىڭ جۇڭگوعا زورلىقپەن تاڭعان تەڭسىز شارىتارون جانە يىپەريالىستەردىڭ جۇڭгодاعى بارلىق ەرىكشە ۇقتارىن تۇبەگەيلى كۇششەن قال- دىرىپ، جۇڭگونىڭ نەشە مىڭ جىلدىق فەودالدىق دارا بىيلىك سا- ياسىدان حالق دەموكراتياسىنا دەيىنگى ۇلى سەكرۇون جۇزەگە اسىرىپ، دۇنيە ۇجۇزىنىڭ ساياسي جاعدايىن دا بارىنشا وزگەر- تىپ، دۇنيە جۇزىندەگى ەزىلگەن ۇلتتار مەن ەزىلگەن حالقىنىڭ ازاتتىق جولىنداعى كۇرەسىنە دەم بەردى.

اماليات تارىخ پەن حالقىنىڭ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتيا- سن تاڭداداعىن، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسنىڭ باسشىلىعى بولماسا، ۇلتنىڭ تاۋەلسىزدىگىن، حالقىنىڭ ازاتتىغىن جۇزەگە اسىرۇدىڭ مۇمكىن ەمەستىگىن تولىق دالەلدەدى. جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسى مەن جۇڭگو حالقى ەرلىكپەن، قايسارلىق- پەن كۇرەس جۇرگىزۇ ارقىلى دۇنيە جۇزىتە جۇڭگو حالقىنىڭ وسدان باستاپ ورنىنان تۇرعاندىمەن، جۇڭخۇا ۇلتىن كم كورىن- گەن باسنانىن، قورلايتىن ۇدبۇردىڭ ەندىگارى كەلمەسكە كەت- كەندىگىن، جۇڭگونىڭ داۋى وسدان باستاپ جاڭا عاسىر اشقان- دىمەن سالتاناتپەن جارىيالدى.

ەكىنشى، سوتسىيالىستىك توڭگەرىستى ورنىداۋ جانە سوتسىيالىستىك قۇرىلىستى ىلگەرىلەتۇ

سوتسىيالىستىك توڭگەردىس پەن قۇرىلىس كەزەڭىندە پارتيا ەدوپ كەلگەن باسۋى مىنىدەت — جاڭا دەموكراتيزمەن سوتسىيالىزمگە بۇرىلىس جاساۋدى جۇزەگە اسىرىپ، سوتسىيالىس- تىك توڭگەرىس جۇرگىزىپ، سوتسىيالىستىك قۇرىلىستى ىلگەرىلە- تىپ، جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۇن جۇزەگە اسىرۇ ۇشىن ۇتۇبرىلى ساياسي العى شارىت جانە تۇزىمدىك نەگىز قالاۋ بۇرىدى. جاڭا جۇڭگو قۇرىلعاننان كەيىن، پارتيا حالققا باسشىلىق ەتىپ، ساياسي، ەكونوميكا، اسكەرى سىتەر سىياقتى جاقىتارداعى ۇير قىدىرۇ قاتانڭ سىن - سايبىتى جەڭىپ، گومبىنداڭ كەرتارتيا- شىلارنىڭ قالدىق قارۋلى كۇشەرى مەن باندىلاردى الاىستاپ، شىزاڭدى بەيبىت جولمەن ازات ەتىپ، وتانىمىزدىڭ ۇلى قۇر- لىغىنىڭ بۇكىلدەي بىرلىككە كەلۇىن جۇزەگە اسىردى؛ زات با- عاسىن ورنىقتىردى، قازىنا قىزمەتىن بىرلىككە كەلتىردى، جەر رەفورماسىن ورنىدادى، قوعامنىڭ ۇراقىسى جاقىتارىندا دەموكراتىيالىق رەفورما جۇرگىزدى، ەر - ايبىل ۇقىعى تەڭدى- گىن جۇزەگە اسىردى، كەرى توڭگەرىسشىلەردى جانىشتادى، “ۇشكە قارسى تۇرۇ”، “بەسكە قارسى تۇرۇ” ناۋقانىن ورىس- تەتتى، كونه قوعامنان قالعان قوقىر - قوقىسقاردى تازالاپ، قوعامنىڭ بەت - بەينەسىن شىت جاڭا تۇسكە ەنگىزدى. جۇڭگو حالق ەرىكتىلەر ارمىياسى ايباتتى دا اسقاق جىگەرەمەن يالۇجياڭ وزەنىنىن ۇتىپ، چاۋشىيان حالقىمەن جانە ارمىياس- مەن تىزە قوسا شايقاس جاساپ، ۇسى - تىرناعىنا دەيىن قارۋ- لانعان كۇشى جاۋدى جەڭىپ، مەملەكەتنىڭ ايبىنىن، ارىيامىز- دىڭ ايباتىن كورسەتىپ، جۇڭگو حالقىنىڭ رۇحانى ارىنىن ايىگە ىلەدى، امەرىكا جىهانگەرلەرىنە قارسى تۇرىپ، چاۋشىيانعا جۇڭگونىڭ حاۋىپسىزدىگىن قورعاپ، جاڭا جۇڭگونىڭ ۇرى ەلدىك ورنىن ايگىلەدى. جاڭا جۇڭگو قىم - قۇنت كۇردەلى ەل ۇشى جانە حالقارالىق ورتادا تابان تىرەپ تۇرا الدى.

پارتيا جۇمىسشى تابى جەتەكشىلىك ەتەتىن، جۇمىسشى - دىقان وداعىن نەگىز ەتكەن حالق دەموكراتىياسى دىكتاتوراسىن- دىق مەملەكەت بىيلىگىن ورناتۇعا جانە بەكەمدەۋگە باسشىلىق ەتىپ، مەملەكەتنىڭ نەز دامۇى ۇشىن شارىت - جاعداي جاراتتى. 1949 - جىلى جۇڭگو حالق ساياسي ۇماسلىجات كەڭەسىنىڭ 1 - كەزەكتى جالبى ۇماجلىسى «جۇڭگو حالق ساياسي ۇماسلىجات كەڭەسىنىڭ ورتاق نۇعرناماسىن» جاسادى. 1953 - جىلى پارتيا وتپەلى كەزەڭدەگى باس لۇشىياندى رەسىمي العا قويدى، اتاپ ايتقاندا، نەداۋىر ۇزاق مەزگىل شىندە مەملەكەتنىڭ سوتسىيالىس- تىك ەنەركاسىپەنئۇىن بىرتىندەپ جۇزەگە اسىردى ۇرى مەملە- كەتنىڭ اۋىل شارۋاشلىغىنا، قولونەركاسىپكە جانە كاپىتالىستىك ەنەركاسىپ پەن ساۋداما سوتسىيالىستىك وزگەرىس جاساۋىن بىر- تىندەپ جۇزەگە اسىردى. 1954 - جىلى 1 - كەزەكتى مەملەكەت- تىك حالق قۇربىلتايىنىڭ 1 - ۇماجلىسىن اشىپ، «جۇڭخۇا حالق رەسپۇبلىكاسىنىڭ نەگىزگى زاڭىن» قىبلادى. 1956 - جىلى ەلم- ىمز ۇندىرىسى قۇرال - جابدىقتارن جەكە مەنىشكەنئۇ تۇزىمىنە سوتسىيالىستىك وزگەرىس جاساۋدى نەگىزىنەن ورنىداپ، ۇندىد- رىس قۇرال - جابدىقتارن جالبىلىق مەنىشكەنئۇ ۇتۇزىمىن جانە ەڭبەگىنە قاراي ۇبولۋدى نەگىزىنەن جۇزەگە اسىرىپ،

سوتسىيالىستىك ەكونوميكالىق ۇتۇزىمدى ورناتتى. پارتيا حالق قۇربىلتايى ۇتۇزىمىن، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسنىڭ باسشىلىم- ىنىداعى كوپ پارتيا سەلبەستىگى مەن ساياسي كەڭەس ۇتۇزىمىن، ۇلتتىق وڭىرلىك اۋتونومىيا ۇتۇزىمىن ورناتۇعا باسشىلىق ەتىپ، حالقىنىڭ وزىنە - ۇزى قوجايىن بولۇىن تۇزىمدىك جاقتان كەپىلد- دەندىردى. پارتيا بۇكىل ەلدەگى ۇر ۇلت حالقىنىڭ ۇلى نىتىما- عىن جۇزەگە اسىرۇعا جانە بەكەمدەۋگە باسشىلىق ەتىپ، ۇلتتار ۇزارا تەڭ بولاتىن، ۇير - بىرىنە كومەكتەستەىن سوتسىيالىستىك ۇلت قاتىناسىن قالىپتاستىرىپ جانە دامىتىپ، بۇكىل ەلدەگى جۇ- مىسشىلاردىڭ، دىقانداردىڭ، زىيالىلاردىڭ جانە باسقا ۇراقىيسى جىكتەگى حالقىنىڭ ۇلى نىتىماعىن جۇزەگە اسىرىپ جانە بەكەم- دەپ، كەڭ بىرلىكساپتى نىعايتتى جانە ۇلعايتتى. سوتسىيالىستىك ۇتۇزىمنىڭ ورنالۇى ەلمىىزدىڭ بارلىق العا باسۋى مەن داۋىمىنا ماڭغزدى نەگىز قالادى.

پارتيا 8 - قۇربىلتايى ەلمىىز سوتسىيالىستىك وزگەرىس جا- ساۋدى نەگىزىنەن ورنىندانعان كەيىنگى جاعدايعا نەگىزدەلىپ، ەل نىشىندەگى باسۋى قايشىلىقتىڭ ەندىگارى جۇمىسشى تابى مەن بۇرجۇازيا ارانىدىاعى قايشىلىق مەمس، قايتا حالقىنىڭ ەكونوميكا مەن مادەنىيەتنىڭ تەز قارىقمەن داۋىمىنا بولعان قاچەتى مەن كە- زەكتەگى ەكونوميكا مەن مادەنىيەتنىڭ حالقىنىڭ قاچەتىن قاناعات- تاندىرا الماۋى ارانىدىاعى قايشىلىق كەندىدىگىن، بۇكىل ەل حال- قىنىڭ باسۋى مىندەتى كۇشتى شوعىرلاندىرىپ قوعامدىق وندىر- گىش كۇشەردى دامىتۇ، مەملەكەتنىڭ ەنەركاسىپىنئۇن جۇزەگە- اسىرۇ، حالقىنىڭ كۇن سايىن ارتىپ وتىرعان ماتەريالدىق جانە ما- دەنىيەتنىك قاچەتىن بىرتىندەپ قاناعاتاندىرۇ كەندىدىگىن العا قويدى. پارتيا ەلمىىزدى بىرتە - بىرتە وسى زامانعى اۋىل شارۋا- شىلمىى، وسى زامانعى ەنەركاسىبى، وسى زامانعى مەملەكەت قور- عانىسى جانە وسى زامانعى عىلىم - تەخنىكاسى بار سوتسىيالىستىك قۇاتتى ەل ەتىپ قۇرىپ شىعۇعا كۇش سالۋدى العا قويىپ، حالق- قا باسشىلىق ەتىپ، جالبپاي، كەڭ كولەمدى سوتسىيالىستىك قۇرد- لىسى جۇرگىزدى. بىرىنشە رەتكى بەسجىلدىق جوسپاردى اقتارۇ ارقىلى ەلمىىزدە دەربەس، ۇيرشاما كەمەلدى ەنەركاسىپ جۇبە- سى مەن حالق شارۋاشلىغى جۇبەسىن ورناتىپ، اۋىل شارۋاشىم- لىق ۇندىرىس شارىت - جاعدايىن كورىنەكتى جاقسارتىپ، قۇۋ - اعارتۇ، عىلىم، مادەنىيەت، دەنساۋلىق ساقتاۋ، دەنە تارىبە سىتە- رىندە زور دامۇشلىقتار بولدى. “ەكى بومبى، ۇير جاساندى سەرىك” سىياقتى مەملەكەت قورعانىسىندىق وزىق عىلىم - تەخنىي- كادا ۇزدىكسىز تابىستارعا قول جەتكىزىپ، مەملەكەت قورعانىسى ەنەركاسىبن جوقتان بار ەتىپ، بىرتىندەپ دامىتتى. حالق ازات- تىق ارمىياسى كۇشەيىپ جانە دەڭگەيى جوعارىلاپ، جالاڭ قۇرلىق ارمىيادان تەڭىز ارمىياسىن، اۋە ارمىياسىن جانە باسقا تەخنىي- كالىق اسكەر تۇرلەرىن قالىقماعان بىرىككەن ارمىياعا دامىپ، جاڭا- دان دۇنيەگە كەلگەن حالق بىيلىگىن بەكەمدەۋ، جۇڭگونىڭ ۇرى ەلدىك ورنىن ايقىنداۋ، جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ ار - نامىسىن قورعاۋ ۇشىن بەرىك تىرەك ازىرلەدى.

پارتيا دەربەس، وزىنە - ۇزى قوجايىن بولۇ سىندى بەيبىت دىپلوماتىيالىق ساياساتقا تاباندى بولپ، بەيبىت قاتار تۇرۇ بەس پرىنسىپىن دارىپتەپ جانە وعان تاباندى بولپ، مەمە- لەكەتنىڭ تاۋەلسىزدىگىن، يەلىك ۇقىمىن، بەدەلىن باتىل قورعاپ، دۇنيە جۇزىندەگى ەزىلگەن ۇلتىلاردى ازات ەتۇ سىتەرىن، جاڭا تاۋەلسىز مەملەكەتتەردىڭ قۇرىلىسى سىتەرىن جانە ۇر ەل حالقىم- نىڭ ادىلەتتى كۇرەسىن قولداپ جانە وعان كومەك بەرىپ، يمە- پەريالىىزمگە، زورەكەرلىككە، وتارىشلىدققا، ناسىلشلىدىككە قارسى تۇرىپ، كونه جۇڭگونىڭ دىپلوماتىيادا قورلاۋىن تۇبەگەيلى اياق- تاتتى. پارتيا اۋقىمعا قاراي دىپلوماتىيا سىتراتەگىياسىن رەتكە سالىپ، ەلمىىزدىڭ بىرلەسكەن مەملەكەكتەىر ۇيمىنىداعى بارلىق زاڭدى ۇقىمىن قالىپنا كەلتىرۇدى ىلگەرىلەتىپ، سىرتقا باعىتتالغان قىزمەتتە جاڭا جاعداي جاراتىپ، حالقارالىق قوعامنىڭ ۇير جۇڭگو پرىنسىپىنە تاباندى بولۇ اۋقىمىن قالىپتاستىرۇدى ىلگەرد- لەتتى. پارتيا ۇش دۇنيەگە اسىرۇ سىتراتەگىياسىن العا قويىپ، جۇڭگو ماڭگى زورەكەر بولمايدى دەگەن ايبىندى اۋدە بەرىپ، حالقارالىق قوعامنىڭ، سىرەسە، دامۇ جولنىداعى ەلدەردىڭ قۇر- مەتىنە جانە القاۋىنا يە بولدى.

پارتيا بۇكىل ەل بويىنشا بىيلىك جۇرگىزۇدە ەدوپ كەلەتىن جاڭا سىن - سايبىستاردى تولىق مەجەلەپ، سوناۋ ازاتتىق سوعم- سىنىڭ بۇكىل مەملەكەت بويىنشا جەڭسىكە جەتۇى قارسىڭىندا اشىلعان پارتيا 7 - كەزەكتى ورتالىق كومىتەتنىڭ ەكىنشى جالبى ماجىلىسىندە بۇكىل پارتىباعا كىشى پەيىل، باپسالدى بولۇ، دانداپ- سىماۋ، ۇشقالىقتىققا سالىنباۋ سىتىلىن، ۇسوز جوق، ۇزدىكىسىز ساق- تاۋدى، قاجىرلىلقپەن كۇرەس جۇرگىزۇ سىتىلىن، ۇسوز جوق، ۇزدىكىسىز ساقتاۋدى العا قويدى. جاڭا جۇڭگو قۇرىلعاننان كەيىن، پارتيا بىيلىك جۇرگىزۇ شارىت - جاعدايىنداعى پارتيا قۇرد- لىسى سىندى كەلەلى تاقىرىپتى ايرىقشا العا قويىپ، پىدەيالىق ناتىشلىدققا، سىرىپشىلىدققا قارسى تۇردى. پارتيا پارتىيالىق كادىرلاردىڭ شىركەسىنئۇنىمەن، از عىنىداۋىمىن اسا قىراعى بولدى جانە ودان بارىنشا ساقتانىپ، شىركەتىنىڭ سۋىيى جازالادى. وسى ماڭغزدى شارالار پارتيانىڭ كىرشىكسىزدىگى مەن بۇكىل پارتيانىڭ نىتىماعىن كۇشەيتىپ، پارتيانىڭ حالق بۇقاراسىمەن

بايلانىسىن قويۇلاتىپ، بىيلىك باسىنداعى پارتيا قۇرىلىسىنىڭ ال-ھاشقى تاجىرىيەلەرىن تويتادى.

وسى كەزەڭدە ماۋ زىدۇڭ جولداس ماركىسىزم - لەنىنىزىمنىڭ نەگىزگى قاعىدارلارىن جۇڭگونىڭ ناقتى ۇسى جۇزىند- دىگىمگە ”ەكىنشى رەت ۇشتاستىرۇدى“ العا قويدى، ماۋ زىدۇڭ جولداسى باسۋى ۇاكىل ەتكەن جۇڭگو كوممۇنىستەرى جاڭا ۇسى جۇزىندىككە ۇشتاستىرا وتىرىپ، ماۋ زىدۇڭ پىدەياسىن بايتىتىپ جانە دامىتىپ، سوتسىيالىستىك قۇرىلىس جونىندە سوتسىيالىستىك قوعام وتە ۇزاق تارىخىي كەزەڭ، جاۋ مەن ۇيز- دىڭ ارامىزداعى قايشىلىق پەن حالق نىشىندەگى قايشىلىقتى قاتاڭ پارىقتاۋ جانە دۇرس شەشۇ، ەلمىىز سوتسىيالىستىك قۇرىلىسىنىڭ ون ۇرى قاتىناسىن دۇرس شەشۇ، ەلمىىزدىڭ مەملەكەت جاعدا- يىنا ۇيلەستەىن ەنەركاسىپەنئۇ جولمەن ۇجۇرۇ، قۇن زاڭدىلىغىنا قۇرمەت ەتۇ، پارتيا مەن دەموكراتىيالىق پارتيا - تويتارىدىڭ ارا قاتىناسى جاعىندا “ۇزاق ۇاقىت قاتار ۇمىىر ۇسۇرۇ، ۇزارا باقلاۋ” باعىتىن اقتارۇ، عىلىم، مادەنىيەت قىزمەتىندە “بارلىق گۇل شەشەك اتسىن، جالبى جارىسا ۇن قاتىسن” باعىتىن ۇستانۇ سىياقتىلاردى قالىقماعان ۇير قىدىرۇ ماڭغزدى پىدەيانى العا قويدى. وسى دەربەس جاسامپازدىق سىپاتتى نازارباتلىق جەتىستىكتەر كۇنى بۇگىنگە دەيىن ماڭغزدى جەنەكشىلىك مانگە يە بولپ كە- لدى.

ماۋ زىدۇڭ پىدەياسى — ماركىسىزم - لەنىنىزىمنىڭ جۇڭгодا- عى جاسامپازدىقپەن قولدانىلۇى جانە دامىتىلۇى، اماليات بارىسىن- دا دالەلدەنگەن جۇڭگو توڭگەرىسى مەن قۇرىلىسى جونىندەگى دۇرىس نازارباتلىق پرىنسىپ جانە تاجىرىيەلەردىڭ قورىتىندىسى، ماركىسىزمنىڭ جۇڭگوشالۋىنىدىنغى ۇيرىنىشى رەتكى تارىخىي سەكرۇ. ماۋ زىدۇڭ پىدەياسىنىڭ جاندى رۇحى ۇراقىسى قۇرام- داس ۇبولمىنىڭ تۇرعىسىنا، كوزقاراسىنا، ادىسىنە ۇسىڭىپ، شىند- ىدىقتى ۇسى جۇزىنەن زىدەۋ، بۇقارالىق لۇشىيان، دەربەس، وزىنە - ۇزى قوجايىن بولۇ سىندى ۇش نەگىزگى جاققان ايىگە- ىلەنىپ، پارتيا مەن حالقىنىڭ سىتەرىنىڭ داۋىمىنا عىلمىي جەتەكشە- لىك ازىرلەدى.

وكسىەرلىگى، پارتيا 8 - قۇربىلتايىندا قالىپتاسقان دۇرسى لۇشىيانعا تولىق تاباندى بولا المهاي، ىلگەرىندى - كەيىندى “زور سەكرىپ ىلگەرىلەۋ” قوزعالىسى، حالق گۇڭشالاسۇ قوزعالىسى قاتارلى قاتەلىكتەر جارىققا شىقتى، وڭشىلدارعا قارسى تۇرۇ كۇرە- سىندە دە اسىرا سىلتەۋشلىك اۋىر بولدى. سول كەزدەگى اۋىر دا كۇردەلى سىرتقى ورتا جاعدايىندا، پارتيا سوتسىيالىستىك بىيلىكتى بەكەمدەۋگە ەرىكشە نازار اۋدارىپ، وسى ۇشىن كوپ جاقىتى قۇشلىسىن جاسادى. الايدا ماۋ زىدۇڭ جولداسنىڭ سوتسىيالىستىك قوعامدىاعى تاپتىق كۇرەس جۇمىندەگى نازاربا جانە امالياتى جا- عىنداعى قاتەلىكى بارعان سايىن اۋىرلاي ۇتۇستى، پارتيا ورتالىق كومىتەتى بۇل قاتەلىكتەردى دەر كەزىندە تۇزەتە البىادى. ماۋ زىدۇڭ جولداس سول كەزدەگى ەلمىىزدىڭ تاپتىق جاعدايىنا جانە پارتيا مەن مەملەكەتنىڭ ساياسي اۋالىنا بۇكىلدەي قاتە مولشەر جاساپ، “مادەنىيەت زور توڭگەرىسىن” قوزعادى جانە وعان باسشىلىق ەتتى، لىن بياۋ، جياڭ چىڭ كەرى توڭگەرىستىك تويتارى ماۋ زىدۇڭ جولداسنىڭ قاتەلىگىنەن پايدالانىپ، مەملەمە- كەتكە اپات، حالققا زوبالاڭ اكەلگەن قىرۇار قىلمىستى ارەكەت جۇرگىزىپ، 10 جىلدىق شىكى بىلىنپالىقتى تۇدىرىپ، پارتىيا، مەملەكەت، حالق جاڭا جۇڭگو قۇرىلعاننان بەرىكى ەڭ اۋىر ساتىسىزدىكتىەر مەن زىياندارعا ۇشىرادى، بۇل اشىتى ساباق بولدى. 1976 - جىلى 10 - ايدا ورتالىق كومىتەت ساياسي بيۇروسى پارتيا مەن حالقىنىڭ تىلەگىن ورنىداپ، “تورتىنىك تو- بەنى” باتىل تالقانداپ، “مادەنىيەت زور توڭگەرىسى” اتتى اپاتتى اياقتاتتى.

جاڭا جۇڭگو قۇرىلعاننان رەفورمالاۋ، ەسك اشۇ قارساڭىنا دەيىن، پارتيا حالققا باسشىلىق ەتىپ سوتسىيالىستىك توڭگەرىستى ورنىدادى، بارلىق قاناۋ ۇتۇزىمىن جويىپ، جۇڭخۇا ۇلتىنىڭ نارىد- جىنىداعى ەڭ كەڭ كولەمدى ۇرى تەرەك قوعامدىق وزگەرىستى جۇزەگە اسىردى، بىرىنشىدەن كەدەي، ەكىنشىدەن اق، جان سانى كوپ شىعسىتامى ۇرى ەل سوتسىيالىستىك قوعامعا ارىشندى قادام تاستاعان ۇلى سەكرۇدى جۇزەگە اسىردى. زىدەنۇ بارد- سىندا اۋىر بۇراڭدىقتاردى باستان كەشىرسە دە، ۇيراق پارتيا- نىڭ سوتسىيالىستىك توڭگەردىس پەن قۇرىلىس بارىسىندا قول جەتكىزگەن دارا جاسامپازدىققا يە نازارباتلىق جەتىستىكتەرى مەن وراسان زور تابىستارى جاڭا تارىخىي كەزەڭدە جۇڭگوشا سوتسىيالىزم قۇرۇعا باعالى تاجىرىيە، نازارباتلىق داينىدىق، ماتەر- يالدىق نەگىز ازىرل